

МОЛБА БР. 25758/94

Садик АХМЕТ САДИК против ГРЦИЈА

ОДЛУКА во однос на дозволивоста на Молбата од 6-ти март 1997 година

Член 26 од Конвенцијата *За да ги исцрпи домашните правни лекови, засегнатото лице мора пред националните органи да подигнало, барем материјално, жалба што ја поднесува и до Комисијата. Тоа не е случај кога Молителот никогаш не се повикал на одредена одредба од Конвенцијата ниту пак на некој нејзин еквивалент или слични аргументи засновани врз домашното право.*

Член 29 од Конвенцијата *Молбата претходно била прогласена за дозволива. Одлуката, која мнозинството побарало да се одбие поради неисцрпеност на домашните правни лекови согласно член 29 после пресудата на Европскиот суд за човекови права, е донесена во меѓувреме во првиот случај на Молителот, а во овој случај се применува истото образложение.*

ФАКТИЧКА СОСТОЈБА

Молителот е грчки државјанин роден е 1947 година, бил хирург и поранешен член на Парламентот од муслиманското малцинство во Западна

Тракија. Порано живеел во Комотини. Починал на 24-ти јули 1995 година, во сообраќајна несреќа во Грција.

Пред Комисијата, Молителот бил застапуван од г. Текин Акилхоглу, член на Адвокатската комора на Анкара. Со писмо од 24-ти август 1995 година, г. Акилхоглу ја информирал Комисијата дека наследниците на починатиот, имено неговата сопруга и двете малолетни деца, сакале да ја продолжат постапката пред Комисијата.

Фактите на случајот се поднесени од странките, и може да се резимираат на следниот начин :

1 1. Посебни околности на случајот

Помеѓу 1-ви септември 1985 година и 9-ти август 1986 година, молителот патувал околу Западна Тракија, разговарајќи со муслиманите од регионот велејќи им дека владите на Грција не ги почитуваат и ги нарушуваат човековите права, систематски истребувајќи ги муслиманите во Западна Тракија и понижувајќи го нивниот историски лик, нивната религија, нивниот мајчин јазик и нивното турско потекло, спротивно на Договорот од Лозана. Молителот исто така ги повикал своите сонародници муслимани да потпишат петиција што тој ја носел со него под наслов „Приговори и барања на турското муслиманско малцинство од Западна Тракија“ која гласи како што следува:

Поточно, и покрај меѓународните гаранции за човековите права, тие систематски ги ништат жителите на планинските краишта и од котлините, како и од градовите. Уште повеќе, во текот на изминатите дваесет години, ние постојано баравме неправдите против нас да престанат, но сите извештаи што ги поднесовме до надлежните органи добија негативен одговор и никој не ги призна неправдите што се вршат против нас. Поради тие причини ние решивме да го изнесеме нашиот случај пред Организацијата на Обединетите Нации (ООН). Ние ги поставивме нашите главни барања во следните шест точки.

Прва точка

И покрај нашето историско постоење, нашата религија, нашиот турски мајчин јазик и нашето турско потекло, надлежните органи не не прифаќаат како Турци. Тие во писмена форма и усно не информираат дека ние не сме Турци. Како пример, упатуваме на писмото што го добивме од г. Алевра, претседател на Парламентот. Здружението на учителите за нашите две здруженија беше активно 60 години, но зборот „турски“ беше избришан од таблите што последователно беа забранети. Ние сакаме нашата религија и нашата националност да бидат прифатени и органите да престанат да ни го оспоруваат ова основно право и да го почитуваат.

Втора точка

Државата намерно го уништи нашето образование со следните средства.

а Го прекина именувањето на учители за нашите училишта што ние ги образувавме со религиозни идеали. Учителите посетуваат специјални колеџи за обука на учители и покрај противењето на нашата малцинска група, тие што имаат грчки убедувања продолжуваат да бидат вработувани, така што на крајот училиштата се затвораат а некои од децата се оставени без образование.

б Владата организира грчки гимназии во регионите со турски муслимани и тие сакаат нашите деца да ги посетуваат тие училишта. Децата од основните училишта треба да положат испити со цел да добијат упис во средно училиште, а само мал број деца успеваат. Нивните вршници во грчките училишта се примаат (во средно училиште) без да полагаат испити. На таков начин владата ги исклучува нашите деца.

в Иако населението е над 100.000 жители, средните училишта се ограничени на две нижи средни училишта и две виши средни училишта. На крајот од годината, децата кои посетувале настава на турски јазик во текот на школската година ги испитуваат по грчки јазик од Комисија составена од Грци именувани од државата. Овој парадоксен систем ги парализираше двете виши средни училишта. Резултатот е дека училиштата се затвораат и нашите деца се принудени да посетуваат друго училиште, бидејќи нивниот број се намалува. Според принципот на човековите права, изборот на образованието на децата припаѓа на нивните родители (член 26/3). И покрај тоа, ние сме исклучени. Бараме, со примерите што ги дадовме, оваа неправда против нас да престане.

Трета точка

Ова се методите што се применуваат за да се уништи нашата економска состојба:

а Во нашиот регион, треба да се добие овластување за да се купи или продаде земја. Таквото овластување се дава само на христијаните. Понекогаш Владата по исклучок замижува на едно око, но постои практика на одбивање да се овластат Турците муслимани. Член 17 од Уставот на Грција предвидува правото на имот да биде заштитено од државата. Тоа право не може да му се одбие никому, но ние самите сме ставени вон законот.

б Во нашиот регион, само нашите имоти се издвојуваат за рушење.

в Имотот на нашите роднини се управува согласно правилата за јавно наследство, врз основа дека тие немаат сопственост над својот имот, така што ние сме лишени од нашето наследство.

г Лицата што вршат независни професии па дури и учителите во подготвителните религиозни училишта, се оданочуваат со

износи помеѓу 5.000.000 и 1.000.000 грчки драхми (ГРД) иако е познато дека тие не можат да ги платат таквите износи.

д Никоμου од нас, и покрај фактот што не е државен службеник, и никој не е аптекар, никогаш не му е дадено овластување да ја работи својата професија иако ги има сите потребни законски квалификации.

ѓ Само ограничен број возачки дозволи се дадени (за било која категорија возило)

Четврта точка

Во текот на дваесет години не е издадена градежна дозвола ниту ни е дозволено да ги поправаме старите куќи. Резултатот е што во областите населени со Грци христијани има згради што се високи по неколку ката и луксузни куќи, додека во областите населени со турски муслимани зградите се во иста состојба како во неразвиените земји. Има две класи граѓани во Грција, тоа е јасно од горниот пример.

Петта точка

Член 5 од грчкиот Устав предвидува: „секој треба да има религиозна, јазична и политичка слобода. Почитта на тие слободи треба да биде гарантирана од државата. Уставот забранува секако попречување да се патува низ Грција и да се влегува и излегува од и во земјата (став 4). Ако ги споредиме тие права со оние на нашите турски муслимани по оваа точка :

а И покрај Уставот, националноста на нашите долготрајни сограѓани е повлечена, со претекст дека тие повеќе не живеат тука, а штом посакаат да се врата во Грција не им се дозволува да ја преминат границата. Во согласност со човековите права (чл.15),

никој не може да биде лишен од своето државјанство без причина. Тие што останале вон земјата по основ на нивното религиозно убедување или партиски чувства се жртвувале себе си и го загубиле своето државјанство.

б На оние од нашите сограѓани кои живееле во странство повеќе од шест месеци им се намалува рокот на важење на нивните пасоши и им се издава пасош што важи само за патувањето.

в Тие ја двојат нашата малцинска група и се обидуваат да ја раслојат нашата заедница. Државните службеници имаат задача да патуваат низ селата и градовите, контактирајќи со сиромашните и невработените. Тие им ветуваат добар живот и луксузна егзистенција и ги двојат од нас. Ги упатуваат кон Северна Грција и им наоѓаат работа под услов да се преселат со своите семејства во местото каде што работат. Тие ги принудуваат нашите деца да посетуваат христијански училишта и дури сакаат тие да си ги сменат имињата. Тие што не ги прифаќаат тие услови се отпуштени, и покрај тоа што работеле со години во рудниците за јаглен.

Шеста точка

а Според грчкото законодавство, нашите најстари верски водачи се избираат од Регионалните одбори (Закон број 2345/1920). И покрај тоа, кога муфтијата на Комотини почина на 2-ри јуни 1985 година, Владата го именуваше неговиот наследник без да го праша мислењето на муслиманите, и на крајот тој даде оставка. Шест месеци подоцна, беа одржани други избори на 16-ти декември 1985 година, но повторно без согласност од нашите луѓе. Веќе една година бараме решение на овој продолжителен проблем, т.е. изборот да го врши нашето малцинство.

б Во нашите градови, Одборите се поставени согласно Законот број 2345/1920. Во 1967 година, воена хунта ги замени членовите на тие одбори, а во 1974 година беа именувани други членови. Како и да е, поранешните членови останаа во служба се до денес а нам не ни е дадено правото да ги избираме кандидатите.

Ние, жителите на Западна Тракија, чии основни права се погазени од неправдите што се вршат на овој недемократски начин, упатуваме жалба до Организацијата на Обединетите нации (ООН) и бараме нејзина помош во обезбедување на признавањето на нашите права, со осуда на нашето угнетување од страна на демократските држави.

На 24-ти јуни 1988 година, Кривичниот суд во Солун, со Одлука од 87 страни, а по изведувањето на доказите со помош на бројни сведоци, го осуди Молителот на две и пол години условен затвор и на парична казна од 100.000 ГРД за ширење лажни информации и фалсификување лични документи.

Молителот се жалеше.

Молителот беше избран во грчкиот Парламент на општи избор на 8-ми април **1990** година.

На 30-ти јуни 1990 година, јавниот обвинител му даде на Апелациониот суд во Солун овластување барано од Парламентот, согласно член 62 од грчкиот Устав, за да се разгледа жалбата на молителот.

Бидејќи барањето на обвинителот беше одбиено на 31-ви октомври 1990 година, во второстепената постапка одлуката не беше донесена се до 18-ти октомври 1993 година, на кој датум заврши мандатот на Молителот.

На 1-ви февруари 1994 година, Апелациониот суд во Солун ја отфрли жалбата на Молителот, но ја намали неговата казна затвор на 16 месеци, што може да се претворат во парична казна.

Поточно, Судот откако ги изведе доказите на бројни сведоци ги одби тврдењата на Молителот точка по точка и заклучи дека е докажано дека секое од неговите тврдења било лажно. Судот сметал дека ширењето на такви тврдења било пресметано за да предизвика страв меѓу граѓаните и да ги наруши меѓународните односи на земјата. Судот потоа утврди дека Молителот фалсификувал разни потписи на петицијата што ја носел со себе.

На 21-ви јуни 1994 година, Касациониот суд ја одби жалбата на молителот по основ на тоа дека била лошо заснована.

2 *Релевантното домашно право*

а Член 14 од грчкиот Устав од 1975 година, предвидува дека

1. Секое лице може да ги изразува и пропагира своите мисли усно, писмено и преку печатот во согласност со законите на државата.

б Член 62 од Уставот предвидува дека

Во текот на мандатот на еден Парламент, ниту еден член на Парламентот не може да биде обвинет, уапсен, притворен или лишен на било кој друг начин од неговата лична слобода без претходно овластување од Парламентот.

в Согласно член 191 од грчкиот Кривичен Законик ширењето лажни информации пресметани да предизвикаат страв помеѓу граѓаните или да ја намалат довербата во државата, ќе се казнат со најмалку три месеци затвор и со парична казна.

г Согласно член 216 (1) од грчкиот Кривичен Законик, секој што фалсификува документ во поглед на тоа да се измами друг, ќе биде казнет со најмалку три месеци затвор.

ЖАЛБИТЕ

1. Молителот се жалеше дека неговата осуда претставувала неоправдано попречување на неговото право на слобода на изразувањето, спротивно на член 10 од Конвенцијата.

2. Молителот исто така се повикуваше на член 10 од Конвенцијата, приговарајќи дека бил жртва на дискриминација при користењето на своето право на слобода на изразувањето.

ПОСТАПКАТА ПРЕД КОМИСИЈАТА

Молбата беше поднесена на 21-ви ноември 1994 година, и заведена на 22-ри ноември 1994 година

На 15-ти мај 1995 година, Комисијата одлучи, согласно член 48 став 2 (в) од своите Правила на постапката, да ја извести за Молбата тужената Влада и да ја покани да поднесе писмени забелешки во однос на нејзината дозволивост и мериторност.

Владата ги поднесе своите забелешки на 9-то октомври 1995 година, после продолжување на рокот одреден за таа цел, а адвокатот на молителот одговори на трети декември 1995 година.

На 26-то февруари 1996 година, Комисијата ја прогласи молбата за дозволива.

На 18-ти јануари 1997 година, Комисијата одлучи да ги покани странките да поднесат понатамошни писмени забелешки во однос на Молбата во светлината на Пресудата од Европскиот суд за човековите права од 15-ти ноември 1996 година, во врска со Молбата број 18877/91 во случајот Ахмет Садик против Грција.

Владата ги поднесе своите понатамошни писмени забелешки на 27-ми јануари 1997 година, а адвокатот на Молителот ги поднесе своите на 3-ти февруари 1997 година.

ЗАКОНОТ

Молителот се жали дека неговото осудување претставувало неоправдано попречување на неговото право на слобода на изразување и се повикува на член 10 од Конвенцијата земен посебно, како и во врска со член 14 од Конвенцијата.

Комисијата потсетува дека молителот претходно поднел друга Молба (бр.18877/91) која исто така покренала прашања во врска со правото на слобода на изразување. Таа се однесувала особено на неговото осудување за нарушување на јавниот мир во текот на изборната кампања затоа што го користел зборот Турци за да ги дефинира грчките државјани што припаѓаат на муслиманското малцинство во Западна Тракија. Тоа осудување било согласно член 192 од грчкиот Кривичен Законик.

Во текот на испитувањето на дозволивоста на таа Молба, Владата аргументираше дека Молителот пропуштил да ги исцрпи сите домашни правни лекови бидејќи пред националните судови не поднел жалба, дури ни материјална, за нарушување на член 10.

Во својата одлука за дозволивост на 8-ми јули 1994 година, Комисијата го отфрлила приговорот на Владата по основ дека, при засновањето на својата одбрана врз член 192 од Кривичниот Законик, Молителот материјално покренал жалба пред Касациониот суд во врска со повредата на член 10.

Сепак, Европскиот суд за човекови права со Пресуда донесена на 15-ти ноември 1996 година, сметал дека Молителот не ги исцрпел валидно домашните правни лекови. Поточно, Судот сметал дека Молителот никогаш не се жалел пред судовите ниту на прекршувањето на член 10 од Конвенцијата, а ниту пак подигнал аргументи со ист или сличен ефект засновани врз домашното право, туку само се бранел себеси од обвинението за нарушување на мирот, спротивно на член 192 од Кривичниот Законик (став 34).

По таа пресуда на Европскиот суд, Владата, која во своите забелешки од 9-ти октомври 1995 година за дозволивоста и мериторноста на овој случај, приговорила дека молителот не успеал да ги исцрпи домашните правни лекови по основ на тоа дека тој не подигнал пред националните судови жалба во врска со прекршувањето на неговото право на слобода на изразувањето, и го повтори својот поднесок дека таа молба треба да биде одбиена поради пропуст да се исцрпат домашните правни лекови.

Адвокатот на молителот одговара во своите понатамошни забелешки од 3-ти февруари 1997 година дека молителот во многу прилики се повикувал на различни одредби од грчкиот Устав и од Конвенцијата. Тој сепак прифаќа дека упатувањето кон Конвенцијата не било извршено пред Касациониот суд, туку смета дека не може да се смета дека тој не ги исцрпел валидно домашните правни лекови како резултат на негов пропуст. Адвокатот на Молителот поднесува, во секој случај, дека дури и со претпоставка дека (Молителот) всушност не се повикал пред националните судови на своето право на слобода на изразувањето, судот имал должност да утврди на свој сопствен предлог каде е разделната линија што треба да се повлече помеѓу правото на изразување на своето етничко потекло и кривичното дело поттикнување да се наруши јавниот поредок.

Комисијата потсетува на одлуката од 26-ти февруари 1996 година, да се прогласи оваа молба дозволива. Исто така потсетува на член 29 од Конвенцијата што гласи :

„После тоа неговата прифатена молба поднесена согласно член 25, Комисијата може сепак да одлучи да ја одбие молбата со мнозинство од две третини на своите членови, ако во текот на своето испитување најде дека постоењето на еден од основите за неприфаќање предвидени со член 27, било утврдено. Во таков случај, Одлуката ќе биде соопштена на странките.

Комисијата потсетува дека, со својата одлука за дозволивоста од 26-ти февруари 1996 година, таа го одбила приговорот од Владата дека

домашните правни лекови не биле исцрпени иако молителот не се потпрел изречно врз член 14 од грчкиот Устав и членовите 19 и 14 од Конвенцијата, Комисијата сметаше дека, при засновањето на својата одбрана врз член 191 од грчкиот Кривичен Законик, Молителот „барем материјално“, го бранел пред домашните судови своето право на слобода на изразувањето.

Како и да е, во светлината на заклучоците на Судот за првиот случај покренат од Молителот, Комисијата наоѓа дека оваа молба мора да биде одбиена исто така по основ дека Молителот не ги исцрпел валидно домашните правни лекови во рамките на значењето на член 26 од Конвенцијата.

Молбата поради тоа мора да биде одбиена, согласно член 29 од Конвенцијата, бидејќи Комисијата утврдила дека постоењето на еден од основите за неприфаќање бил исполнет.

Поради тие причини, Комисијата, со мнозинството барано согласно член 29 од Конвенцијата

ЈА ОДБИВА МОЛБАТА